

Salduz bis

Nieuwe Salduzwet treedt in werking op 27 november 2016

De wet van 21 november 2016 betreffende bepaalde rechten van personen die worden verhoord breidt het consultatie- en bijstandsrecht van verdachten bij het verhoor uit. De OVB zet de voornaamste wijzigingen van de nieuwe Salduzwet voor u op een rij.

1. Omzetting richtlijnen Europese Unie

Zoals aangegeven in vorige edities van OrdeExpress, heeft de wetgever werk gemaakt van de omzetting van een aantal Europese richtlijnen:

- de zogenaamde 'Salduz bis-richtlijn' 2013/48 - de lidstaten dienden immers de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke aanpassingen te doen om uiterlijk op 27 november 2016 aan deze richtlijn te voldoen ;
- de richtlijn 2010/64 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures;
- de richtlijn 2012/29 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ.

De omzetting naar de Belgische wetgeving gebeurt door deze twee wetten:

- de wet van 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ, BS 24 november 2016;
- de wet van 21 november 2016 betreffende bepaalde rechten van personen die worden verhoord, BS 24 november 2016 (hierna "de nieuwe Salduzwet" genoemd).

Hierdoor (en zoals aangegeven in de Concordantietabellen) werden onder meer wijzigingen aangebracht aan (i) het Wetboek van strafvordering, (ii) de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis (iii) de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel.

Hierna wordt enkel de nieuwe Salduzwet besproken.

2. Categorieën verdachten

---

1. Verdachten van misdrijven waarvoor geen vrijheidsberoving kan worden opgelegd en die niet van hun vrijheid zijn beroofd tijdens het vooronderzoek.	- geen consultatierecht - geen bijstandsrecht
2. Verdachten van misdrijven waarvoor de wet wel een vrijheidsstraf oplegt, die niet van hun vrijheid zijn beroofd en schriftelijk werden uitgenodigd, waarbij deze uitnodiging voor verhoor vermeldt: - op welke feiten het verhoor betrekking heeft; - over welke basisrechten de verdachte beschikt;	- consultatierecht op eigen initiatief / wettelijk vermoeden van voorafgaande raadpleging advocaat - bijstandsrecht
3. Idem als 2, maar zonder voorafgaande schriftelijke uitnodiging, of met voorafgaande schriftelijke uitnodiging die echter niet alle vermeldingen bevat;	- consultatierecht door recht op uitstel van het verhoor - bijstandsrecht
4. Personen die van hun vrijheid zijn benomen voor bepaalde feiten	- consultatierecht door middel van organisatieplicht - bijstandsrecht

3. Consultatierecht

Geen vrijheidsberoving

De nieuwe Salduzwet voorziet het recht op vertrouwelijk overleg met een advocaat vooraleer wordt overgegaan tot het verhoor van alle verdachten van misdrijven waarop een vrijheidsstraf staat, ook al werden ze niet gearresteerd. Wanneer de verdachte niet werd benomen van zijn vrijheid en in de schriftelijke uitnodiging voor het verhoor de elementen opgesomd in het nieuwe artikel 47bis, §2 Sv. vermeld staan, wordt hij geacht zelf een advocaat te hebben geraadpleegd voor voorafgaand overleg. Bij gebrek aan uitnodiging of bij onvolledige uitnodiging, kan de verdachte het verhoor eenmalig uitstellen.

Vooraleer het verhoor van een minderjarige verdachte aanvangt wordt, ongeacht de uitnodiging, contact opgenomen met de permanentiedienst van de balie.

Vrijheidsberoving

Bij vrijheidsberoving wordt in de eerste paragraaf van het nieuwe artikel 2bis van de Voorlopige Hechteniswet bepaald dat het recht op toegang tot een advocaat geldt "in de termijnen bedoeld bij de artikelen 1,1°,2,12, 15bis en 18 §1". Dit impliceert dat de verdachte vanaf zijn arrestatie steeds overleg kan plegen met een advocaat, ook na het eerste verhoor. Wel is het zo dat de verhoorder enkel naar aanleiding van het vertrouwelijk overleg bij het eerste verhoor contact moet nemen met de permanentiedienst van de balie met het oog op de organisatie van de consultatie.

Voortaan mag de advocaat vragen dat het vertrouwelijk overleg telefonisch plaatsvindt. Indien het consult niet binnen de voorziene 2 uur kan gebeuren, is daarnaast nog steeds een telefonische consultatie met de permanentiedienst verplicht.

Vrijheidsberoving na aanhoudingsbevel

Overeenkomstig het nieuwe artikel 24bis/1 van de Voorlopige Hechteniswet heeft de aangehouden verdachte vanaf het bevel tot aanhouding recht op vertrouwelijk overleg met een advocaat in de gevangenis. Wanneer de aangehouden verdachte met het oog op een verhoor schriftelijk wordt uitgenodigd in de gevangenis wordt hij geacht overlegd te hebben met zijn raadsman en dient dus hij op eigen initiatief een advocaat te raadplegen. Wanneer het verhoor niet op schriftelijke uitnodiging gebeurt of wanneer er tussen de uitnodiging en de datum van het verhoor geen vrije dag zit, is men verplicht de bijstand via de permanentiedienst te organiseren.

Afstand van het consultatierecht

Enkel meerderjarige verdachten kunnen schriftelijk afstand doen van het consultatierecht. In de nieuwe Salduzwet hebben de bepalingen inzake de afstand van het recht op consultatie weliswaar enkel betrekking op dit eerste overleg.

4. Bijstandsrecht

Vanaf 27 november 2016 hebben alle verdachten van misdrijven waarop een vrijheidsstraf staat recht op bijstand tijdens alle verhoren (ook zonder voorlopige hechtenis). Wel is het zo dat de verhoorder enkel bij effectieve vrijheidsbeneming van meerderjarigen en bij minderjarigen (al dan niet op vrije voeten) die zonder advocaat naar het verhoor komen, een advocaat moet contacteren via de permanentiedienst. In de andere gevallen dient de verdachte zelf de nodige maatregelen te nemen om zich te laten bijstaan.

Op praktisch vlak preciseert de nieuwe Salduzwet nog dat de advocaat die een verdachte die zich in voorlopige hechtenis bevindt bijstaat of een andere advocaat opvolgt, dit ook steeds onverwijld moet aangeven in de webapplicatie.

Afstand van het bijstandsrecht

Zowel tijdens de arrestatietermijn als tijdens de voorlopige hechtenis blijft het enkel voor meerderjarige verdachten mogelijk schriftelijk afstand te doen van het recht op bijstand tijdens het verhoor. Zoals eerder gemeld in de OrdeExpress editie van 29 september 2016, werd de mogelijkheid om afstand te doen voor minderjarigen ouder dan 16 jaar na een vertrouwelijk overleg met een advocaat via de permanentiedienst, geschrapt.

Vanaf 27 november 2016 mogen gearresteerde of aangehouden verdachten vooraleer ze afstand doen van hun recht op bijstand telefonisch contact opnemen met de permanentiedienst. Voorheen was dit verplicht.

De nieuwe Salduzwet voorziet voorts in een “tussenoplossing”: na telefonisch overleg met een advocaat en mits akkoord van deze, kan de meerderjarige verdachte, er ook voor kiezen afstand te doen van het bijstandsrecht op voorwaarde dat het verhoor - indien mogelijk - audio gefilmd wordt. De beelden worden gevoegd bij het strafdossier en kunnen worden bekeken door de verdachte en zijn raadsman.

Actievere taakomschrijving advocaat

De Europese wetgeving voorziet een actievere rol voor de advocaat tijdens het verhoor. Hoewel het de advocaat niet toegestaan is “te antwoorden in de plaats van de verdachte of het verloop van het verhoor te hinderen”, mag hij opmerkingen maken over het onderzoek en over het verhoor. Daarnaast kan hij ook verduidelijkingen vragen over de gestelde vragen

en kan hij vragen dat bepaalde opsporingshandelingen worden verricht of bepaalde verhoren worden afgenomen.

5. Taalbarrières, gehoor- of spraakstoornissen

Voor verdachten die van hun vrijheid zijn beroofd en die de taal van de procedure niet begrijpen of lijden aan gehoor- of spraakstoornissen, voorziet, indien de advocaat hen evenmin begrijpt, de nieuwe Salduzwet voortaan een beroep op een beëdigd tolk tijdens het voorafgaand consult met de advocaat.

Los van de aanwezigheid of taalkennis van de advocaat wordt voor (o.a.) verdachten die de taal van de procedure niet begrijpen of lijden aan gehoor- of spraakstoornissen en die worden ondervraagd (ongeacht ze op vrije voeten zijn of niet) een beroep gedaan op een beëdigd tolk tijdens het verhoor. Indien geen tolk beschikbaar is, zal de ondervraagde gevraagd worden zelf zijn verklaring te noteren.

De nieuwe Salduzwet voorziet bovendien dat verdachten die geen mondelinge vertaling ontvingen, de griffie van de rechtbank van eerste aanleg mogen verzoeken de relevante passages uit het aanhoudingsbevel te vertalen.

De kosten voor de vertolking of vertaling worden gedragen door de Belgische staat.

6. Feitenreconstructie, confrontatieverhoor en meervoudige confrontatie

---

Bij een plaatsbezoek met het oog op de reconstructie van de feiten in het kader van een gerechtelijk onderzoek mag de advocaat voortaan eenzelfde rol als tijdens het verhoor vervullen.

Voortaan gelden de regels inzake het “gewone” verhoor (nieuw artikel 47*bis* Sv.), inclusief het recht op bijstand door een advocaat, ook voor confrontatieverhoren.

De nieuwe Salduzwet voorziet tot slot dat de advocaat van de verdachte de meervoudige confrontatie mag bijwonen. Na afloop mag de advocaat opmerkingen geven over het verloop ervan.

7. Europees aanhoudingsbevel

Bij de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een andere lidstaat, moet de betrokken persoon voortaan ook schriftelijk op de hoogte worden gebracht van zijn recht om (i) een derde van zijn vrijheidsbeneming op de hoogte te laten brengen, en (ii) een advocaat aan te wijzen in de uitvaardigende staat.

In geval van uitvaardiging van een Europees aanhoudingsbevel door een Belgische rechter voorziet de nieuwe Salduzwet dat, zo de betrokken persoon zijn recht inroept om advocaat aan te wijzen in België, het openbaar ministerie de permanentiedienst van de balie contacteert wanneer deze persoon nog geen advocaat heeft.

